

συνάντηση

Με την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης εμφανίστηκαν περισσότερα και πιο πολύπλοκα προβλήματα στις ελληνικές οικογένειες... Την ίδια εποχή οι δωρεές μειώθηκαν και βρεθήκαμε σε δύσκολη θέση

με τον υπεύθυνο των παιδαγωγικών προγραμμάτων στη Βόρεια Ελλάδα των παιδικών χωριών SOS

Γιώργο Μπασδάρη

M Του Νίκου Ασλανίδη

«Περισσότερα κρούσματα παραμέλησης και κακοποίησης παιδιών λόγω κρίσης...»

Μπορεί τα τελευταία χρόνια να αυξάνονται τα κρούσματα κακοποίησης και παραμέλησης παιδιών λόγω της οικονομικής κρίσης, μπορεί οι δωρεές προς τα ιδρύματα να έχουν μειωθεί κατακόρυφα, παρ' όλα αυτά 25 νέα προγράμματα έχουν δημιουργηθεί και υλοποιούνται σήμερα από τα παιδικά χωριά SOS! Μόνο τις μέρες των Χριστουγέννων εξασφαλίστηκαν 186.000 γεύματα, 20.000 ώρες εκπαίδευσης με 210.000 ευρώ που συγκεντρώθηκαν... Πώς είναι δυνατόν να συμβαίνει κάτι τέτοιο; Ο υπεύθυνος των παιδαγωγικών προγραμμάτων των παιδικών χωριών SOS Γιώργο Μπασδάρη μας μιλάει για τη συλλογική προσπάθεια που γίνεται από εργαζόμενους, εθελοντές και δωρητές. Δυστυχώς, με την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης εμφανίστηκαν περισσότερα και πιο πολύπλοκα προβλήματα στις ελληνικές οικογένειες, λέει χαρακτηριστικά ο ίδιος και συνεχίζει: Κάποια παιδιά που βίωσαν κακοποίηση χρειάστηκε να απομακρυνθούν από την οικογένειά τους και βρήκαν καταφύγιο στα παιδικά χωριά SOS. Την ίδια εποχή οι δωρεές μειώθηκαν και βρεθήκαμε σε δύσκολη θέση. Ευτυχώς όμως με τη μεγάλη βοήθεια των εθελοντών και την προσοχή των εργαζομένων καταφέραμε όχι μόνο να αντιμετωπίσουμε την κατάσταση, αλλά και να δημιουργήσουμε νέα προγράμματα.

να έχει πρόσβαση στη γνώση. Στην αρχή της οικονομικής κρίσης δίναμε τρόφιμα και ρούχα στις οικογένειες, τώρα συνεχίζουμε να τις υποστηρίζουμε και ψυχολογικά, για να μη διαλυθούν...

Στα παιδικά χωριά πόσα παιδιά φιλοξενοούνται σήμερα;

Συνολικά τα παιδιά που βρίσκονται σήμερα στα χωριά SOS είναι 250, για τα οποία έχουμε τη στενή γονεϊκή τους φροντίδα. Στο πρώτο Παιδικό Χωριό SOS που λειτουργήσε στη Βόρεια Ελλάδα το 1997, στο Πλαγιάρι Θεσσαλονίκης, έχει 10 σπίτια και φιλοξενεί 45 παιδιά, ενώ στο παιδικό χωριό στην Αλεξανδρούπολη έχουμε έξι σπίτια με 25 παιδιά. Το κάθε σπίτι έχει το πολύ πέντε παιδιά και τα φροντίζει η «μητέρα» τους, η οποία λειτουργεί κανονικά όπως κάθε μάνα με τα παιδιά της με την επιστημονική υποστήριξη του παιδαγωγού. Με αυτόν τον τρόπο έχουν εκπαιδευτεί και έχουν αποκατασταθεί περισσότερα από 300 παιδιά. Δεν μπορείτε να φανταστείτε πόσο χαιρόμαστε όταν αυτά τα παιδιά βρίσκουν το δρόμο τους. Έχουμε παιδιά που πάνε στο πανεπιστήμιο, άλλα που κάνουν μεταπτυχιακές σπουδές και άλλα που κάνουν το διδακτορικό τους... Πριν από λίγο καιρό συνόδεψα σαν «πατέρα» στην εκκλησία μια κοπέλα που παντρεύτηκε και έκανε τη δική της οικογένεια... Δεν φαντάζεστε τη συγκίνησή μας...

Μέχρι πότε υποστηρίζετε αυτά τα παιδιά;

Στο παιδικό χωριό SOS Πλαγιαρίου έχουμε παιδιά από 2,5 χρονών μέχρι 17. Μετά το λύκειο πάνε στη Στέγη Νέων, όπου υπάρχουν νέοι από 18 έως 25 χρόνων, δηλαδή μέχρι να τελειώσουν τις σπουδές τους. Έχουμε παιδιά που συνέχισαν τις σπουδές τους στην Αγγλία. Έχουμε όμως και παιδιά που δεν συνέχισαν τις σπουδές τους, αλλά το γεγονός ότι κατάφεραν να ξεπεράσουν τις άσχημες εμπειρίες που βίωσαν και στάθηκαν στα πόδια τους, για μένα προσωπικά αξίζει όσο δέκα διδακτορικά... Μετά περνάνε στο στάδιο της ημιαυτονομικής διαβίωσης, μέχρι δηλαδή να βρουν δουλειά και να αποκατασταθούν. Δηλαδή τα παιδιά μας ζουν έξω στην κοινωνία και υποστηρίζονται από εμάς έως ότου αποκατασταθούν πλήρως κοινωνικά.

Πόσοι εθελοντές σας υποστηρίζουν σε αυτήν την προσπάθειά σας;

Έχουμε περίπου 1.000 εθελοντές. Μας βοηθούν και μας στηρίζουν με διάφορους τρόπους και τους ευχαριστούμε πολύ. Πριν από μερικές μέρες τιμήσαμε την κ. Ελπίδα Πανέρα, που μας υποστηρίζει εθελοντικά εδώ και 20 χρόνια... Είναι κοινωνική λειτουργός και εργαζόταν στην Πρόνοια. Παράλληλα όμως βοηθούσε τα παιδιά με κάθε ευκαιρία. Αυτή η προσφορά είναι ανεκτίμητη...

Εάν θέλει κάποιος να βοηθήσει τα παιδικά χωριά SOS, πώς μπορεί να το κάνει;

Εάν θέλει, μπορεί να βοηθήσει εθελοντικά σε κάποια από τις δράσεις μας. Υπάρχει ο θεσμός του «νονού», που αναλαμβάνει να στηρίζει ένα παιδί οικονομικά σε ετήσια βάση. Άλλοι βοηθούν

προσφέροντας ρούχα ή τρόφιμα. Υπάρχουν εταιρείες που προσφέρουν χρήματα ή προϊόντα. Νομίζω ότι όταν υπάρχει διάθεση, βρίσκουμε τον τρόπο να βοηθήσουμε. Αυτή η διάθεση προσφοράς είναι που μας στηρίζει τόσα χρόνια και μας δίνει κουράγιο να συνεχίσουμε τον αγώνα μας.

Πώς μπορώ να βοηθήσω;

Εάν το έργο των Παιδικών Χωριών SOS Ελλάδος σας ενδιαφέρει και θέλετε να βοηθήσετε τα Ελληνόπουλα που είχαν την ατυχία να στερηθούν τη στοργή των φυσικών τους γονιών, αλλά και να ενισχύσετε την ανάπτυξη των προγραμμάτων μας, μπορείτε να κάνετε τις δωρεές σας με τους εξής τρόπους: Κατάθεση σε λογαριασμούς στις παρακάτω τράπεζες:

- ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ: IBAN: GR 69 0110 1040 0000 1044 8022 763
- ALPHA BANK: IBAN: GR 03 0140 1010 1010 0210 1161 787
- EUROBANK-ERGASIAS: IBAN: GR 55 0260 2010 0009 1010 0991 765
- ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ: IBAN: GR 40 0172 0260 0050 2602 0155 199
- ALPHA BANK: IBAN: GR65 0140 8460 8460 0200 2000 170
- HSBC: IBAN: GR 76 0710 0400 0000 4004 4448 146
- Παρακαλούμε μετά την κατάθεση της δωρεάς σας στην τράπεζα, για να σας αποστείλουμε την απόδειξη δωρεάς, να μας τηλεφωνείτε στα: 210-3313661-3 και 2310-226644.
- Χρέωση της πιστωτικής σας κάρτας VISA, MASTERCARD, AMERICAN EXPRESS, τηλεφωνώντας στα 210-3313661 και 2310-226644.
- Μπορείτε να πραγματοποιήσετε την εισφορά σας on line από την ηλεκτρονική διεύθυνση www.winbank.gr και μέσω της υπηρεσίας win for life, χρεώνοντας την πιστωτική σας κάρτα σε περιβάλλον πλήρους ασφάλειας. Η εισφορά σας μπορεί να γίνει είτε ανώνυμα είτε επώνυμα, οπότε και θα σας αποσταλεί η απόδειξη εισφοράς.

Γίνε «νονός»

Πλαγιαρίου Θεσσαλονίκης και της Θράκης, μπορούν να γίνουν «νονοί». Ο «νονός» με τη δωρεά του συμμετέχει στα έξοδα ανατροφής ενός συγκεκριμένου παιδιού, του οποίου το όνομα γνωρίζει. Αναλαμβάνει την ηθική δέσμευση να καταβάλλει ετησίως, σε τραπεζικό λογαριασμό του σωματείου του ποσό των 300 ευρώ, για όσο διάστημα το παιδί προστατεύεται από τα Παιδικά Χωριά SOS. Ο «νονός» ενημερώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα για την πρόοδο και την εξέλιξη του παιδιού. Μπορεί να το επισκέπτεται 1 ή 2 φορές το χρόνο, έπειτα από συνεννόηση με το διευθυντή του χωριού και τη μητέρα SOS. Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να απευθυνθείτε:

- Παιδικά Χωριά SOS Ελλάδος, Καρ. Σερβίας 12-14, Αθήνα 105 62 τηλ. 210 3313661
- e-mail: sosathens@sos-villages.gr
- Παιδικό Χωριό SOS Πλαγιαρίου Θεσσαλονίκης, τηλ. 23920-63891

ΤΙΣ ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΜΕΡΕΣ ΑΝΟΙΓΟΥΝ ΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΗΤΡΩΑ

Διαδικασίες-εξπρές για υιοθεσίες & αναδοχές

Σε νέα εποχή περνούν η υιοθεσία και η αναδοχή στην Ελλάδα, αφού ήδη συντάσσονται οι 12 Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις που χρειάζονται για να ξεκινήσει η εφαρμογή του νέου νόμου, που θα προσφέρει γαλήνη και σιγουριά στα εγκαταλελειμμένα και ιδρυματοποιημένα παιδιά

ΔΗΜΗΤΡΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
dtriantafillou@neaselida.news

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΨΗΦΙΣΗ του νόμου 4538/2018 τον περασμένο Μάιο έχει ξεκινήσει και εμπράκτως η συνολική αλλαγή στις διαδικασίες της τεκνοθεσίας και της αναδοχής, οι οποίες μέχρι τώρα πραγματοποιούνταν με πολυετείς καθυστερήσεις, ενώ ήταν αποθαρρυντικές για τους επίδοξους γονείς και καταστρεπτικές για τα εγκαταλελειμμένα επί μακρόν στα ιδρύματα ανήλικα παιδιά.

Με τον νέο νόμο θεσπίστηκαν για πρώτη φορά η δημιουργία του συμβουλευτικού γνωμοδοτικού οργάνου υπό τον τίτλο «Εθνικό Συμβούλιο Αναδοχής Υιοθεσίας» (ΕΣΑΝΥ), η εισαγωγή Εθνικού Μητρώου Ανηλίκων, στο οποίο θα καταγράφονται υποχρεωτικά όλα τα παιδιά που διαβιούν σε μονάδες παιδικής προστασίας, και η εισαγωγή του Εθνικού Μητρώου Υποψηφίων Αναδοχών Γονέων, στο οποίο θα καταχωρίζονται όσοι επιθυμούν να υιοθετήσουν παιδί ή να γίνουν ανάδοχοι γονείς, εφόσον πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις και έχουν παρακολουθήσει το υποχρεωτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Τα νεότερα από αυτό το ευαίσθητο και επί χρόνια άλυτο ζήτημα είναι ότι τώρα βρισκόμαστε ένα βήμα πριν από την τελική εφαρμογή του νόμου, αφού τις αμέσως επόμενες μέρες θα ανοίξουν τα ηλεκτρονικά μητρώα, δηλαδή θα αρχίσουν επίσημα οι διαδικασίες τεκνοθεσίας και αναδοχής βάσει του νέου πλαισίου: «Η ψηφιακή εφαρμογή του νέου νόμου για την αναδοχή και την υιοθεσία κλείνει μια ανοιχτή πληγή που ταλάνιζε την κοινωνία επί δεκαετίες, την ώρα που περίπου 2.500 παιδιά περιμένουν μέσα στα ιδρύματα. Ακόμη και στο καλύτερο ίδρυμα του κόσμου δημιουργούνται τεράστιες στερήσεις.

Το καλύτερο ίδρυμα δεν υποκαθιστά μια ανθρώπινη αγκαλιά», αναφέρει στη «Νέα Σελίδα» η αναπληρώτρια υπουργός Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Θεανώ Φωτίου, και συμπληρώνει: «Γίνονται οι απαραίτητες προσαρμογές

και για τον Απρίλιο αναμένουμε να ανοίξει το σύστημα, η ηλεκτρονική πλατφόρμα με τα μητρώα για τα παιδιά, τους υποψηφίους γονείς, τους κοινωνικούς λειτουργούς και τα ιδρύματα. Πρόκειται για ένα τεράστιο και πρωτοποριακό έργο. Η ψηφιοποίηση όλων των σταδίων της διαδικασίας θα επιταχύνει θεαματικά τους χρόνους αναμονής ενός υποψηφίου ανάδοχου ή θετού ζευγαριού, μια και προβλέπει από 8 έως 12 μήνες αναμονής με απόλυτα επιστημονικές και διαφανείς διαδικασίες».

Ο υποτιμημένος θεσμός

Ένα από τα σημαντικά ζητήματα που επίσης τέθηκαν στο τραπέζι είναι η αποζημίωση των ανάδοχων γονέων, που θα είναι αυξημένη κατά 25%, σε μια κατεύθυνση να τονιστεί η αξία του θεσμού της αναδοχής με την ταυτόχρονη προσπάθεια για αποϊδρυματοποίηση.

Τον λόγο που πρέπει να προταχθεί ισχυρά ο θεσμός της αναδοχής και στην Ελλάδα αναλύει στη «Νέα Σελίδα» η πρόεδρος του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Αττικής, Σοφία Κωνσταντέλια: «Στην πραγματικότητα, τα παιδιά δεν μπορούν να μας πουν τα ίδια, για παράδειγμα «δεν μπορώ να περιμένω τόσο όσο χρειάζεται μια υιοθεσία», και ότι προτιμούν την προσωρινή οικογένεια και την αναδοχή. Αυτό που πρέπει, λοιπόν, να αλλάξει στην αντίληψη των υποψηφίων γονιών είναι το εξής: η υιοθεσία δεν είναι δικαίωμα, αλλά ευκαιρία που την παίρνουν αν κάποιος φυσικός γονέας «ελευθερώσει» το παιδί του. Αναφορικά με την αναδοχή, υπάρχει έλλειψη πληροφόρησης. Για παράδειγμα, ακόμη

Η αναπληρώτρια υπουργός Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Θεανώ Φωτίου, και η πρόεδρος του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας της Περιφέρειας Αττικής, Σοφία Κωνσταντέλια

συνυπό τον θεσμό της υιοθεσίας, οι γονείς να λένε «ναι, αλλά αν μου το πάρουν μετά οι φυσικοί γονείς το παιδί;». Αυτή είναι μια λάθος αντίληψη, διότι η αναδοχή αφορά ακριβώς σε προσωρινή φροντίδα».

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν στη διάθεσή τους οι αρμόδιες υπηρεσίες, αυτή τη στιγμή τα παιδιά που βρίσκονται σε ανάδοχες οικογένειες στην Αττική είναι 230, όταν ο αριθμός των ανηλίκων που ζουν σε ιδρύματα φτάνει τους 2.500. «Μόνο το 1/10 των παιδιών, τη φροντίδα των οποίων έχει το κράτος, είναι τοποθετημένο σε ανάδοχες οικογένειες», τονίζει η κυρία Κωνσταντέλια και προσθέτει: «Παρ' όλα αυτά, ο θεσμός της αναδοχής είναι ιδιαίτερα δημοφιλής στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Στην Ελλάδα δυστυχώς δεν υπήρξε ποτέ μια ολοκληρωμένη πολιτική για τα ζητήματα της τεκνοθεσίας και της αναδοχής. Ένα εξίσου νευραλγικό πρόβλημα ήταν ότι υπεσθιόταν για τις υιοθεσίες σε όλη την Ελλάδα ήταν μόνο τρία ιδρύματα. Οι διαδικασίες δεν μπορούσαν, λοιπόν, να είναι τίποτε άλλο πέρα από γραφειοκρατικές και δύσκολες,

με τα τρία ιδρύματα να αφορούν σε όλη την επικράτεια, όμως να είναι υποστελεχωμένα».

Το ζήτημα γίνεται ακόμα πιο σύνθετο αν αναλογιστεί κανείς ότι οι γονείς, το παιδί των οποίων έχει αποσπαστεί από την παιδεία για διάφορους λόγους, αφήνουν πολύ δύσκολα το παιδί τους να υιοθετηθεί. Αν το κράτος αποφασίσει να τους αποσπάσει οριστικά τη γονική μέριμνα, γιατί δεν υπάρχει βελτίωση των συνθηκών της ζωής τους και του περιβάλλοντος που μπορούν να παράσχουν, τότε αυτή η απόφαση θα έρθει έπειτα από μια πολύ αργόσυρτη δικαστική διαδικασία. «Γιατί, λοιπόν, κι ενώ «τρέχει» όλη αυτή η χρονοβόρα διαδικασία, ένα παιδί με φυσικούς γονείς σαν αυτούς που περιγράφονται παραπάνω να μην ζει σε μια ανάδοχη οικογένεια;» αναρωτιέται η κυρία Κωνσταντέλια και προσθέτει: «Δυστυχώς υπάρχουν ακόμα αρκετά ιδρύματα στην Ελλάδα που δεν πιστεύουν και δεν προωθούν την αναδοχή, ενώ δεν βοηθάει και η ίδια η κοιλιά της κοινωνίας στην Ελλάδα. Τα ΜΜΕ ασχολούνται μόνο με το ζήτημα της υιοθεσίας και πόσο πολύ περιμένουν γι' αυτή οι υποψήφιοι γονείς».

Απαντήσεις σύντομα

Όσον αφορά στην αποτίμηση του νέου νόμου, η κυρία Κωνσταντέλια θεωρεί ότι «με βάση τον νόμο που ψηφίστηκε τον Μάιο, όλο το σύστημα οργανώνεται. Αν οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι γονείς υιοθέτουν αίτημα, θα γνωρίζουν μέσα σε λίγους μήνες αν μπορούν να γίνουν ανάδοχοι ή να υιοθετήσουν, εκεί όπου μέχρι πρότινος η αναμονή άγγιζε τα τρία χρόνια. Έπειτα θα ακολουθήσει σε πολύ σύντομο χρόνο η εκπαιδευσιή τους. Όλα τα παραπάνω θα γίνονται πια από τον τόπο διαμονής τους και δεν θα χρειάζεται να ταξιδεύουν διαρκώς προς την Αθήνα οι υποψήφιοι γονείς από επαρχία. Την ίδια στιγμή, ξεκινούν να εκπαιδεύονται και όλοι οι επαγγελματίες που ασχολούνται με τους παραπάνω θεσμούς».

ΤΗΣ
ΝΤΟΡΑΣ
ΠΑΛΑΣ*

Δημογραφικό: Ελλάδα... ώρα μηδέν

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ χρόνια, η πατρίδα μας δίνει μια αδιάκοπη μάχη με τον χρόνο. Μάχη για να κρατηθεί νέα και ζωντανή. Μια μάχη που, δυστυχώς, τα νούμερα δείχνουν ότι -μέχρι στιγμής- χάνει. Ήδη από το 2011 έως και τα τέλη του 2016 η χώρα μας απώλεσε σχεδόν το 3% του πληθυσμού της, ενώ η έκθεση της ειδικής επιστημονικής επιτροπής της Βουλής για το Δημογραφικό προβλέπει ότι ο πληθυσμός της χώρας μας μπορεί να μειωθεί από 0,8 έως και 2,5 εκατομμύρια μέχρι το τέλος του 2050.

ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΙΑ του θλιβερού αυτού παζλ συμπληρώνονται, αν συνυπολογίσει κανείς ότι η χώρα μας έχει να καταγράψει πληθυσμιακό πλεόνασμα από τη δεκαετία του 1990. Με απλά λόγια, από το 2000 και έπειτα, κάθε χρονιά «κλείνει» με περισσότερους θανάτους απ' ό,τι γεννήσεις παιδιών, φαινόμενο, δηλαδή, που είχε να καταγραφεί από τα χρόνια της Κατοχής. Αυτή είναι και η βασική πτυχή του προβλήματος: η ακραία υπογεννητικότητα. Ενα σύμπτωμα της εποχής, το οποίο και εδράζεται στον δισταγμό και την ανασφάλεια των νέων ζευγαριών για το αύριο. Αισθήματα που μπλοκάρουν τα σχέδιά τους για ένα σπιτικό με πολλές παιδικές φωνές και χαμόγελα.

ΕΙΝΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ ότι κατά μέσο όρο οι Ελληνίδες αποκτούν το πρώτο τους παιδί στα 30,3 έτη. Αυτό το στατιστικό στοιχείο από μόνο του δεν θα ήταν ανησυχητικό, αν ακολουθούσαν κι άλλα παιδιά. Δυστυχώς όμως σήμερα πολλές οικογένειες αρκούνται στο ένα παιδί, με αποτέλεσμα ο δείκτης γονιμότητας στη χώρα μας μετά βίας να αγγίζει το 1,38, ενώ η τιμή για μια ικανοποιητική δημογραφική άνθηση θα έπρεπε να ανέρχεται σε 2,1 ανά γυναίκα. Γίνεται πλέον σαφές ότι με αυτούς τους ρυθμούς είναι αδύνατον να αναπληρωθούν οι διαρκώς μειούμενες γενιές.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ, όπως είναι φυσικό, το δημογραφικό πρόβλημα επιδεινώνεται από την ηλικιακή μετάπτωση του ελληνικού πληθυσμού. Σύμφωνα με πρόσφατη ευρωπαϊκή έρευνα, η Ελλάδα το 2030 θα αποτελέσει τη χώρα με τον μεγαλύτερο πλη-

κιακό πληθυσμό της Γηραιάς -κυριολεκτικά πλέον- Ηπείρου. Άλλη μια αρνητική πρωτιά που φαίνεται πως κατακτά η χώρα μας. Μετατρέπεται στο πιο ραγδαία γηράσκον έθνος της Ευρώπης.

ΑΛΛΩΣΤΕ, οι εικόνες δημογραφικού «μαρασμού» δεν λείπουν από την καθημερινή μας ενημέρωση. Αδειες πλατείες σε ακριτικά χωριά και περιοχές, κενές σχολικές αίθουσες σε απομακρυσμένα νησιά και πολλές συσσωρευμένες βαλίτσες νέων στα ελληνικά αεροδρόμια. Νέων ανθρώπων που βρίσκονται σε παραγωγική και αναπαραγωγική ηλικία. Νέων επιστημόνων που επιλέγουν τη φυγή από τη χώρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ένα καλύτερο μέλλον για τους ίδιους και τις οικογένειές τους. Νέων πολιτών που περιμέναν ότι το «χιλιοπαλωμένο» δίκτυο κοινωνικής προστασίας θα τους κρατούσε όρθιους, ενώ αδυνατεί να τους προσφέρει ακόμα και τα βασικά.

ΚΙ ΑΥΤΗ ΕΙΝΑΙ η δεύτερη μάχη που καλούμαστε να δώσουμε. Να σχεδιάσουμε ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο, όχι μόνο για τα ζευγάρια που θέλουν να γίνουν γονείς, αλλά και για τις οικογένειες που θέτουν στόχο να γίνουν πολυμελείς. Να βοηθήσουμε τους νέους ανθρώπους που βρίσκονται στο εξωτερικό να δουν την ελπίδα πίσω από το πέπλο απαισιοδοξίας που σκεπάζει τη χώρα μας και να επαναπατριστούν. Να σχεδιάσουμε μακρόπνοες και αποτελεσματικές πολιτικές που θα οδηγήσουν νομοτελειακά σε ένα νέο baby boom. Κι αυτό πρέπει να γίνει με ορίζοντα, όχι τις επόμενες εκλογές, αλλά τις επόμενες γενιές.

* Σύμβουλος Εκπαιδευτικών και Κοινωνικών Θεμάτων της Νέας Δημοκρατίας, Γενική Γραμματέας Εθνικής Ολυμπιακής Ακαδημίας

4. ΔΩΡΑ ΣΤΑ ΑΓΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΠΑΡΟΝ

Ημ. Έκδοσης: . . . 17/03/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 17/03/2019

Σελίδα: 4

Δώρα στα αγόρια των πολυτέκνων

Εκλογές εν όψει, δεν θα μπορούσαν να μείνουν έξω από τη διανομή δώρων οι στρατεύσιμοι. Με προτεραιότητα τις πολύτεκνες οικογένειες. Στο νομοσχέδιο που ετοιμάζει ο αναπληρωτής υπουργός Εθνικής Άμυνας Πάνος Ρήγας προβλέπεται η μείωση της θητείας στους έξι μήνες για όλα τα αγόρια πολύτεκνων οικογενειών που έχουν από πέντε παιδιά και πάνω, όποτε κι αν υπηρετήσουν, και όχι μόνο για το πρώτο παιδί, όπως ισχύει σήμερα. Επίσης, για τις οικογένειες με τρία και τέσσερα παιδιά η θητεία όλων των στρατεύσιμων θα είναι οκτώ μήνες.

Σε σχέση με την εναλλακτική θητεία, ο υπουργός είπε ότι «συμμορφωνόμαστε με τις ευρωπαϊκές οδηγίες» και από 15 μήνες μειώνεται σε 12.

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΠΑΡΟΝ

Ημ. Έκδοσης: . . . 17/03/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 17/03/2019

Σελίδα: 16

Το κράτος των Σκοπίων θα κατέληγε σε αυτοκτονία, αν...

Επί του πιεστηρίου λάβαμε την επιστολή του αγαπητού και σεβαστού **Νίκου Μέρτζου** σχετικά με το σχόλιο που δημοσιεύσαμε σε προηγούμενο φύλλο μας στο «Υπουργείο Εξωφρενικών»:

«Αγαπητέ φίλε,
Ευχαριστώ για την αναφορά σας στο όνομά μου με σεβασμό. Παρατηρώ τα εξής:

1ον. Το VMRO-DPMNE κατηγορεί συνεχώς την κυβέρνηση Ζάεφ ότι με τη Συμφωνία των Πρεσπών εγκατέλειψε τη –δήθεν– “μακεδονική μειονότητα” στην Ελλάδα και ενωρίτερα την αντίστοιχη στη Βουλγαρία.

2ον. Με τη λέξη “Διασπορά”, το Σύνταγμα εννοεί τους πολίτες που ζουν σε Αμερική, Αυστραλία και Ευρώπη. Αυτοί μάλιστα έχουν δικαίωμα ψήφου στα Σκόπια. Αν δεν ήταν πολίτες πώς θα ψήφιζαν; Ανάλογη είναι και η Ελληνική Διασπορά στην οποία, όμως, το πολιτικό σύστημα δεν έχει αναγνωρίσει ακόμη δικαίωμα ψήφου.

3ον. Εν προκειμένω με άλλη διάταξη του το Σύνταγμα αναφέρεται ρητά ότι η Πολιτεία ενδιαφέρεται κ.λπ. για τους πολίτες της σε ξένες χώρες.

4ον Το άρθρο μου στην “Εστία” απαντούσε σε όσους απέδιδαν στη Συμφωνία των Πρεσπών την εδώ έγερση “μειονότητας”. Δεν χρειαζόταν. Ήδη έχει εγερθεί προ πολλού από το “Ουράνιο Τόξο” το οποίο, όμως, στις τρεις αλληπάλληλες ευρω-εκλογές δεν συγκέντρωσε στην Ελληνική Μακεδονία ούτε 4.000 ψήφους. Ανέφερα τα επίσημα αποτελέσματα.

5ον. Ουδείς πρόσεξε ότι μιλώντας στο BBC ο λεγόμενος “κ. Φωκάς” αυτοδηλώθηκε “γηγενής σλαβοφώνος Μακεδόνας Έλληνας πατριώτης”. Είναι Γκραικομάνοι μας που από κάθε άποψη αγωνίσθηκαν και θυσιάσθηκαν στον Μακεδονικό Αγώνα. “Γκραικομάν” στα σλάβικα σημαίνει ελληνομανής. Τα πενήντα τουλάχιστον πρώτα χρόνια μετά το 1912 το ελλαδίτικο κράτος τους αντιμετώπιζε ως παρίες, τους καταπίεσε και τους υπέβαλε σε μαζικές διώξεις και εξορίες. Ε, τότε κάποιιο –όχι στην πλειοψηφία– πήραν τα όπλα κατά την Κατοχή και τον Εμφύλιο. Γνώρισα στα Σκόπια καπετάνιους τους που το 1992 – 1993 με βοήθησαν να καταλήξουμε σε συμφωνία με τον Γκλιγκόροφ. Μου εξέφραζαν την βαθιά πίκρα τους ότι η μόνα Ελλάδα τους απαρνήθηκε και τους φέρθηκε απάνθρωπα σαν κακή μητριά.

6ον. Συμφωνώ μαζί σας ότι κάποιες συλλογικότητες μπορούν να εγείρουν ζήτημα. Το “Ουράνιο Τόξο” δεν χρειάστηκε καμιά Συμφωνία των Πρεσπών. Αρκεί το Διεθνές Δίκαιο. Ωστόσο δεν βρίσκουν επαρκείς πελάτες. Η ακριτική Μελίτη της Φλώρινας υπήρξε το προπύργιο του “ΟΤ” με επικεφαλής την οικογένεια Αναστασιάδη. Η δύναμή του μειώθηκε κατακόρυφα μόλις κάτοικοι της Μελίτης ψηφοφόροι του προσελήφθησαν στο εκεί εργοστάσιο και στο λιγνιτωρυχείο της ΔΕΗ.

7ον. Οι Ζάεφ – Ντιμιτρόφ έχουν συνειδητοποιήσει ότι ο αλτρωτισμός έχει πολλά πρόσωπα και αποτελεί βόμβα στα θεμέλια της δικής τους χώρας. Οι Αλβανοί απειλούν να την αλώσουν εκ των ένδον. Και η Βουλγαρία τη θεωρεί επαρχία της με αδελφό ομόγλωσσο πληθυσμό. Μοναδική αδός διαφυγής είναι η Ελλάδα.

Το κράτος των Σκοπίων είναι πολυεθνικό και πολυθρησκευτικό. Τουλάχιστον το 32% του πληθυσμού του είναι μουσουλμάνοι. Σύμφωνα με την τελευταία, λίαν αναξιόπιστη, γενική απογραφή του 2002, οι κάτοικοί του ήταν 2.087.000., Σλαβομακεδόνες 64,2%, Αλβανοί 25,2%, Τούρκοι 3,9%, Ρομά 2,7%, Σέρβοι 1,8%, άλλοι 2,2%, Βλάχοι και Βόσνιοι. Επιπλέον, 5% έχουν δηλώσει Βούλγαροι Μακεδόνες και έτσι οι Σλαβομακεδόνες έπεσαν στο 59,2%. Γι’ αυτό αναβάλλουν επί δεκαπέντε χρόνια την πρώτη ανέθετη γενική απογραφή υπό διεθνή εγγύηση.

Η Βουλγαρία επιχειρεί συστηματικά να καταστήσει αδελφό της το γειτονικό της νεοπαγές κράτος. Το αναγνώρισε αμέσως με την ψευδωνυμία “Δημοκρατία της Μακεδονίας”, αλλά δεν αναγνώ-

ρίζει “μακεδονικό έθνος”, ούτε “μακεδονική γλώσσα”, διότι θεωρεί ότι αποτελούν στοιχεία του βουλγαρικού έθνους. Βούλγαροι Μακεδόνες, γεννημένοι στο Πιρίν, είναι ο έως το 2016 Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας Ρόσεν Πλεβλιένεφ, ο σημερινός πρωθυπουργός Μπόικο Μπορίσοφ και ο προκάτοχος του Σεργκέι Στανίσεφ. Παρατίθενται μερικά δημόσια τεκμήρια.

● 6/9/2012: Νικολάι Μλαντένοφ, υπουργός Εξωτερικών της Βουλγαρίας: “Αυτό που βλέπουμε στη Μακεδονία είναι μια ιδεολογική ερμηνεία της Ιστορίας και μια προσπάθεια να δημιουργήσει μια ταυτότητα εις βάρος της Βουλγαρίας. Αυτό δεν μπορεί να οδηγήσει σε θετική κατάληξη μια χώρα που θέλει να γίνει μέλος της ΕΕ”.

● 20/12/2012: Σκόπια, εφημερίδα “Nova Makedonija”: “Μια σύνοψη των βουλγαρικών σχολικών εγχειριδίων αποκαλύπτει αμέσως τις θέσεις που με επιμονή υποστηρίζουν ότι η Μακεδονία είναι ένα τεχνητό δημιούργημα από τον Β’ Παγκόσμιο Πόλεμο και ότι στην περιοχή της ζούσαν Βούλγαροι, οι οποίοι αφομοιώθηκαν”.

● 29/3/2013: Μαρίν Ράικοφ, πρωθυπουργός της Βουλγαρίας: “Οι Βούλγαροι και οι Μακεδόνες είναι αδέρφια και αυτό είναι γνωστό σε όλους. Υπάρχουν κοινές παραδόσεις, γλώσσα και Ιστορία. Απόδειξη τα βουλγαρικά μνημεία στα Σκόπια”.

Εν τω μεταξύ, μυριάδες σλαβομακεδόνες πολίτες δήλωσαν Βούλγαροι Μακεδόνες και έλαβαν βουλγαρικό διαβατήριο. Ανάμεσά τους ο πρώην πρωθυπουργός και γέγερτς του VMRO-DPMNE Λιούπσκο Γκεοργκίεφκι. Στις 14/12/2017 ο πρόεδρος της Βουλής των Σκοπίων Ταλαάτ Τζαφέρι ανακοίνωσε ότι 72.628 πολίτες έλαβαν βουλγαρικό διαβατήριο, ενώ ήδη εκκρεμούσαν ακόμη 53.000 αιτήσεις.

Μετά από διαπραγματεύσεις πολλών ετών, την 1η Αυγούστου 2017, κοινή επέτειο του “Ιλιντεν”, Βουλγαρία – Σκόπια υπέγραψαν το Σύμφωνο Συνεργασίας και Καλής Γειτονίας το οποίο καθιερώνει κοινή Ιστορία, κοινούς ήρωες, κοινές εθνικές επετείους και κοινούς εορτασμούς αυτών. “Μιλάμε την ίδια γλώσσα, είμαστε αδέρφια”, δήλωσε ο πρωθυπουργός της Βουλγαρίας Μπορίσοφ.

Παρατίθενται οι ακόλουθες χαρακτηριστικές δηλώσεις των δύο πλευρών:

● 3/8/2017: Αικατερίνα Ζαχαρίεβα, υπουργός των Εξωτερικών της Βουλγαρίας: “Με τους ‘μακεδόνες’ συναδέλφους μιλήσαμε χωρίς μεταφραστές. Είναι σαφές ότι δεν χρειάζονται μεταφραστές. Δεν είναι τυχαίο ότι ο διάλογος είναι τόσο εύκολος. Είμαστε τόσο κοντά, μιλάμε την ίδια γλώσσα, μιλάμε στα βουλγαρικά”.

● 17/11/2017: Ζόραν Ζάεφ, πρωθυπουργός των Σκοπίων: “Δεν είμαστε μόνο φίλοι με τη Βουλγαρία, αλλά έχουμε γίνει σύμμαχοι... Μιλάμε γλώσσα που καταλαβαίνουμε όλοι μας. Μόνο μαζί μπορούμε να βοηθήσουμε ο ένας τον άλλον και να προχωρήσουμε”.

● 4/9/2018: Γκεόργκι Παρβάνοφ, πρώην Πρόεδρος της Βουλγαρίας: “Αναμένουμε ότι η κλοπή της βουλγαρικής ιστορίας θα συνεχιστεί, μετά τη Συμφωνία με την Ελλάδα, με την οποία τα Σκόπια εγκατέλειψαν το “αρχαίο” παρελθόν τους. Το κοινό είναι η βουλγαρική αυτογνωσία του πληθυσμού στη Βουλγαρία και στη Μακεδονία”.

Εν τω μεταξύ, στα Σκόπια οι Σλαβομακεδόνες έχουν υπογεννητικότητα και μειώνονται συνεχώς. Ήδη 500.000 περίπου έχουν μεταναστεύσει. Σε πρόσφατη δημοσκόπηση το 83% των ερωτηθέντων νέων δήλωσε ότι, αν είχε την ευκαιρία, θα εγκατέλειπε τη χώρα. Ταυτόχρονα οι Αλβανοί έχουν υψηλό δείκτη γεννητικότητας και αυξάνονται κατακόρυφα. Το 78% των συνολικών νεογόνων είναι Αλβανοί.

Υπό αυτές –και όχι μόνον– τις συνθήκες, το κράτος των Σκοπίων θα κατέληγε σε αυτοκτονία αν δημιουργούσε “μειονοτικό” ζήτημα στην Ελλάδα. Και το γνωρίζει.

Στα δικαστήρια οι συνταξιούχοι και για την προσωπική διαφορά

Θέλουν ενημέρωση για το πώς προκύπτει το ποσό σύνταξης μετά τον επανυπολογισμό

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Μια νέα «βιομηχανία» αιτήσεων και δικαστικών προσφυγών, από εκατοντάδες χιλιάδες συνταξιούχους, προκαλεί η καθυστέρηση του υπουργείου Εργασίας στην έκδοση των προβλεπόμενων ενημερωτικών σημειωμάτων, στα οποία θα αποτυπώνεται ποιο είναι το νέο, μετά τον επανυπολογισμό, ποσό σύνταξης που λαμβάνουν από 1ης Ιανουαρίου 2019, ποια είναι η προσωπική τους διαφορά και πώς προκύπτει το ποσό που καταβάλλεται. Μάλιστα, παρότι η διάταξη που προβλέπει την περικοπή των συντάξεων έως και 18% -στις περιπτώσεις που υπάρχει, μετά τον επανυπολογισμό, προσωπική διαφορά- έχει καταργηθεί και δεν εφαρμόζεται, στους κόλπους των συνταξιούχων είναι διάχυτη η ανησυχία ότι η μη δημοσιοποίηση των στοιχείων «κρύβει προθέσεις μείωσης των ήδη καταβαλλόμενων συντάξεων». Η σύγχυση και η ανασφάλεια που επικρατούν, μάλιστα, καθιστούν τους συνταξιούχους εύκολα θύματα διάφορων επιτήδειων που έναντι αμοιβής οδηγούν τους συνταξιούχους σε μια νέα διαδικασία υποβολής μαζικών αιτήσεων στον ΕΦΚΑ, διεκδικώντας ενημέρωση.

Αγνοία επικρατεί ακόμη και για τον τρόπο που προκύπτουν οι αυξήσεις στις συντάξεις των περίπου 620.000 συνταξιούχων που ο επανυπολογισμός έβγαλε ότι η νέα τους σύνταξη πρέπει να είναι υψηλότερη από αυτή που εισπράττουν σήμερα. Αυτοί λαμβάνουν την αύξηση που δικαιούνται σε 5 ετήσιες δόσεις, δηλαδή από το 2019 μέχρι και το 2023. Πολλοί είναι οι συνταξιούχοι που θεωρούν ότι ενώ δικαιούνταν αύξηση δεν έλαβαν ή έλαβαν μικρότερο ποσό, καθώς τους κόπηκε το οικογενειακό επίδομα κατά τη διαδικασία του επανυπολογισμού. Συγκεκριμένα, όπως επισημάνουν οι ειδικοί, ο νόμος 4472/2017 όριζε ότι τα οικογενειακά επιδόματα στις συντάξεις που επανυπολογίζονται

Η σύγχυση και η ανασφάλεια που επικρατούν καθιστούν τους συνταξιούχους εύκολα θύματα διαφόρων επιτηδειών, που έναντι αμοιβής τους οδηγούν σε νέα διαδικασία υποβολής μαζικών αιτήσεων στον ΕΦΚΑ, διεκδικώντας ενημέρωση.

Διάχυτη η ανησυχία ότι η μη δημοσιοποίηση των στοιχείων κρύβει προθέσεις μείωσης των ήδη καταβαλλόμενων συντάξεων.

παύουν να καταβάλλονται μετά τις 31/12/2018 στις παλιές συντάξεις. Η διάταξη αυτή καταργήθηκε, με τη «διάσωση των συντάξεων». Εξακολουθεί όμως και ισχύει εγκύκλιος του υπουργείου Εργασίας (αντίστοιχη εγκύκλιος του ΕΦΚΑ δεν έχει εκδοθεί) που ορίζει ότι «στις περιπτώσεις που στον συνταξιούχο καταβάλλεται οικογενειακό επίδομα, οι φορείς κύριας ασφάλισης θα υπολογίζουν την προσωπική διαφορά λαμβάνοντας υπόψη την καταβολή του οικογενειακού επιδόματος».

Έτσι, εκτιμάται ότι είναι χιλιάδες οι συνταξιούχοι που λαμβάνουν μικρότερη αύξηση λόγω της κατάργησης των οικογενειακών επιδομάτων. Βέβαια, η πραγματική κατάσταση θα φανεί με την έκδοση

των ενημερωτικών σημειωμάτων που ήδη έπρεπε να έχουν αναρτηθεί στη σχετική ιστοσελίδα του ΕΦΚΑ.

Ο Σύλλογος Συνταξιούχων Ιονικής και Λαϊκής Τράπεζας Ελλάδος προσέφυγε ήδη στον Συνήγορο του Πολίτη ζητώντας την παρέμβασή του προς το υπουργείο Εργασίας και τον ΕΦΚΑ, ώστε να δημοσιοποιηθούν οι νέες αποφάσεις - πράξεις συνταξιοδότησης, η ανάλυση των ποσών της σύνταξης μετά τον επανυπολογισμό και το μηνιαίο ενημερωτικό σημείωμα, τα οποία δεν εκδίδονται πλέον από την 1η/1/2019 και μετά.

Να σημειωθεί ότι με τα άρθρα 14 και 33 του νόμου Κατρούγκαλου (ν. 4387/2016), όπως αυτά τροποποιήθηκαν με το άρθρο 1 ν. 4583/2018, προβλέφθηκε ο επανυπολογισμός των συντάξεων όλων των «παλαιών» συνταξιούχων, δηλαδή αυτών που είχαν υποβάλει αιτήσεις συνταξιοδότησης πριν από τις 13/5/2016.

Τα αποτελέσματα του επανυπολογισμού, σύμφωνα με τις ίδιες ρυθμίσεις, εφαρμόζονται από 1ης/1/2019 και αν το καταβαλλόμενο μέχρι 31/12/2018 ποσό είναι

μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον επανυπολογισμό, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο, ως προσωπική διαφορά, συμπηφιζόμενο κατ' έτος με τις προσδοκώμενες από 1/1/2023 αυξήσεις των συντάξεων. Αν δε το καταβαλλόμενο είναι μικρότερο αυτού που προκύπτει από τον επανυπολογισμό, τότε αυτό προσαυξάνεται από 1ης/1/2019 κατά 1/5 της διαφοράς σταδιακά και ισόπση εντός 5 ετών.

Σύμφωνα λοιπόν με τις ρυθμίσεις αυτές, τα ποσά συντάξεων που καταβάλλονται στους συνταξιούχους από τον Ιανουάριο (για την ακρίβεια από το τέλος Δεκεμβρίου 2018 που καταβλήθηκαν οι συντάξεις Ιανουαρίου) είναι αυτά που προκύπτουν μετά τον επανυπολογισμό.

Όπως, όμως, αναφέρουν οι συνταξιούχοι στην επιστολή τους προς τον Συνήγορο του Πολίτη, δυστυχώς μέχρι σήμερα δεν έχουν λάβει από τον ΕΦΚΑ ούτε νέα απόφαση - πράξη συνταξιοδότησης στην οποία να περιλαμβάνεται ανάλυση του ποσού σύνταξης του καθενός, όπως αυτό προκύπτει από τον επανυπολογισμό, ούτε ενημερωτικό σημείωμα στο οποίο να αποτυπώνεται ποιο είναι το νέο, μετά τον επανυπολογισμό, ποσό σύνταξης, ποια είναι η προσωπική διαφορά και πώς εν πάση περιπτώσει προκύπτει το ποσό που τους καταβάλλεται.

«Όπως είναι γνωστό, αποτελεί στοιχειώδη υποχρέωση της πολιτείας, του αρμόδιου υπουργείου, του ασφαλιστικού μας φορέα ΕΦΚΑ, να μας ενημερώνει εγγράφως για οποιαδήποτε αλλαγή επηρεάζει το ποσό σύνταξης που μας καταβάλλεται, πολλώ δε μάλλον όταν έχουμε νέα ποσά συντάξεων που προκύπτουν έπειτα από νέο υπολογισμό της σύνταξης», αναφέρουν χαρακτηριστικά.

Και ζητούν, με βάση τον θεσμικό του ρόλο, να παρέμβει ο Συνήγορος για το μείζον αυτό θέμα, το οποίο αφορά περισσότερο από δύο εκατομμύρια συνταξιούχους, ώστε να υπάρξει η απαραίτητη για όλους γραπτή ενημέρωση αναφορικά με τις συνταξιοδοτικές παροχές που σήμερα λαμβάνουν και που πρόκειται και μελλοντικά να λαμβάνουν.

7. ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ

Μέσο: . . . . . ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΚΟΝΤΡΑ NEWS

Ημ. Έκδοσης: . . . 17/03/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 17/03/2019

Σελίδα: 11

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΡ. ΦΙΛΗ***

Προ ημερών, συζητήθηκαν τα πορίσματα της διακομματικής κοινοβουλευτικής επιτροπής για την αυξανόμενη υπογεννητικότητα. Επίσης, πρόσφατα η Ελληνική Στατιστική Αρχή αποτύπωσε την κατακόρυφη μείωση των γεννήσεων και τις λίαν δυσμενείς προβλέψεις για την εξέλιξη του πληθυσμού.

Ο αριθμός των νηπίων ηλικίας έως 4 ετών έχει ήδη μειωθεί στην πενταετία 2010-2015 από 585.000 σε 503.000 παιδιά, ενώ μέχρι το 2025 ο ΟΗΕ προβλέπει ότι θα περιοριστεί σε 404.000 παιδιά.

Στο ίδιο διάστημα, προβλέπεται κατακόρυφη αύξηση του πληθυσμού ηλικίας άνω των 65 ετών, καθώς το 2010 ήταν 2,1 εκ. άτομα, το 2015 ήταν 2,237 εκ. και το 2025 προβλέπεται να είναι 2,535 εκ.

Ήδη, αυτό αποτυπώνεται στους εργασιακούς χώρους όπου πλέον έχουν αρχίσει και κυριαρχούν τα άτομα άνω των 50 ετών.

Το 2010 το σύνολο των ατόμων σε ηλικία για εργασία (δηλ. από 20 έως 65 ετών) ανερχόταν σε 7,045 εκ. άτομα.

Το εθνικό ζήτημα του δημογραφικού

Από αυτά το 46% ήταν ηλικίας έως 40 ετών και το 54% ηλικίας 40 έως 64 ετών. Μέσα στην πρώτη πενταετία των μνημονίων υπήρξε δραματική αλλαγή. Οι νέοι έως 40 ετών περιορίστηκαν στο 41,82% και τα άτομα ηλικίας άνω των 40 ετών αυξήθηκαν από 3,8 εκ. σε 3,95 εκ. Τα ίδια προβλέπει για δραματικές μειώσεις του ενεργού εργασιακού πληθυσμού ο ΟΗΕ για το 2020, με ακόμη πιο δραματικές συνέπειες και για το 2025.

Έτσι, η συμμετοχή των νέων στην αγορά εργασίας από 42% το 2015 θα είναι 38% το 2020 και 36% το 2025. Δηλαδή, στους εργασιακούς χώρους οι 2 στους 3 θα είναι άνω των 40 ετών και οι 12 στους 100 πάνω από 60. Συνακόλουθα, οι θέσεις εργασίας θα πρέπει να προσαρμόζονται στις ηλικιακές αυξήσεις, καθώς οι άνω των 40 θα καλύπτουν το 2020 το 62% περίπου του συνολικού εργατικού δυναμικού και το 2025 το 64%.

Είναι επόμενο το ΔΝΤ και οι οίκοι αξιολόγησης να επισημαίνουν ότι η υπογεννητικότητα αυτή αποτελεί τον δυναμίτη της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, αλλά και της εξυπηρέτησης του ελληνικού χρέους.

Το ΔΝΤ στην προ πενταμίνου έκθεσή του επισημαίνει την μείωση του δείκτη γονιμότητας, γιατί κάθε γυναίκα γεννά πλέον παιδιά κατά μέσο όρο στο 1,3 από 1,5 προ της κρί-

Θα πρέπει άμεσα να θεσπιστούν γενναία κίνητρα (οικονομικά, φορολογικά, παραχώρηση δημόσιας αγροτικής γης, προσλήψεις και' εξαίρεση, κλπ. για τις πολύτεκνες οικογένειες, σοβαρή πολιτική δημιουργίας βρεφονηπιακών σταθμών, κλπ.) και όχι να μειώνονται κάποιες ευνοϊκές διατάξεις, όπως συμβαίνει μέχρι σήμερα

σης. Επισημαίνει επίσης ότι το δημογραφικό θα εξασθενίσει τον ρυθμό ανάπτυξης της Ελλάδας μακροπρόθεσμα.

Τα ίδια επισήμανε πέρυσι και η Διευθύντρια του Ταμείου Κριστίν Λαγκάρντ, αναφέροντας ότι το συνολικό δυναμικό ανάπτυξης στην Ελλάδα είναι περιορισμένο επειδή έχει ένα ταχέως γηράσκοντα πληθυσμό. Το ίδιο προβλέπει και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ετήσια έκθεσή της για την γήρανση του πληθυσμού.

Οι διεθνείς οργανισμοί και οι οίκοι αξιολόγησης επισημαίνουν ότι η συρρίκνωση του πληθυσμού οδηγεί σε συρρίκνωση της οικονομίας, των επενδύσεων και της ανάπτυξης.

Η ύπαρξη μικρότερου πληθυσμού στο μέλλον συνεπάγεται μικρότερη οικονομία σε σύγκριση με τις προσδοκίες που υπήρχαν στην αρχή της δεκαετίας. Σημαίνει μείωση της κατανάλωσης, των επενδύσεων και της οικονομικής εν γένει δραστηριότητας.

Επιπλέον, η ύπαρξη μικρότερης οικονομίας σημαίνει πως το κατά κεφαλήν χρέος είναι υψηλότερο απ' ό,τι προβλεπόταν.

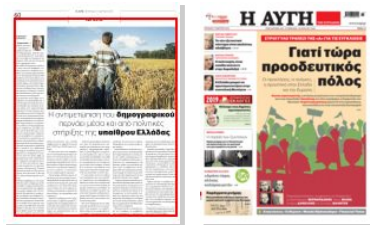
Θα πρέπει άμεσα να θεσπιστούν γενναία κίνητρα (οικονομικά, φορολογικά, παραχώρηση δημόσιας αγροτικής γης, προσλήψεις και' εξαίρεση, κλπ. για τις πολύτεκνες οικογένειες, σοβαρή πολιτική δημιουργίας βρεφονηπιακών σταθμών, κλπ.) και όχι να μειώνονται κάποιες ευνοϊκές διατάξεις, όπως συμβαίνει μέχρι σήμερα.

Και βέβαια μακροπρόθεσμα η γήρανση του πληθυσμού συνεπάγεται κινδύνους για την επιβίωση πλέον του ίδιου του ελληνικού έθνους, εν μέσω γεωπολιτικών αναταραχών στο γειτονικό διεθνές περιβάλλον.

Μήπως ο κ. Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα πρέπει να αναλάβει σχετική πρωτοβουλία για ένα ζήτημα που δεν χωρούν κομματικές αντιπαραθέσεις;

* Ο Δημήτρης Αρ. Φίλης είναι δικηγόρος, πρώην Γενικός Γραμματέας Αποδήμου Ελληνισμού και μέλος του Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, επικεφαλής της κίνησης πολιτών «Κοινωνία Τώρα»

ΑΡΘΡΑ

ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ*

» **Σημαντικά** η συζήτηση που έγινε την περασμένη εβδομάδα στη Βουλή για το δημογραφικό, αλλά δεν πρέπει να μείνουμε μόνο σ' αυτή. Χρειάζεται να δούμε και επιμέρους παραμέτρους, τόσο στα αίτια όσο και στην αντιμετώπισή τους.

Θα σταθώ ιδιαίτερα στις επιπτώσεις που είχε στο πρόβλημα η αποουσία πολιτικών στήριξης της υπαίθρου τη μεταπολεμική περίοδο, ενώ την ίδια περίοδο υπήρχαν δύο προκλήσεις για τους κατοίκους της, που οδήγησαν στη μετανάστευση ένα μεγάλο μέρος του ενεργού αγροτικού κόσμου. Η πρώτη ήταν η βελτίωση του επιπέδου ζωής στα αστικά κέντρα και η δεύτερη η αναζήτηση απασχόλησης τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

Η μετακίνηση αυτή έφερε ως αποτέλεσμα την εγκατάλειψη των αγροτικών περιοχών, αλλά και την ανάγκη κάλυψης των αναγκών σε εργατικά χέρια στην αγροτική δραστηριότητα. Η λύση όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε όλη την Ευρώπη ήρθε από τους οικονομικούς μεταναστές, η ενσωμάτωση των οποίων, ιδιαίτερα τη δεκαετία του 1990, συνέβαλε σημαντικά και στη βελτίωση της εικόνας του δημογραφικού.

Όμως υπήρξε και μια άλλη επίπτωση, πολύ αρνητική αυτή, η αλλαγή των οικογενειακών στερεοτύπων για το μέγεθος της οικογένειας. Οι πολύτεκνες οικογένειες της επαρχίας, που αποτέλεσαν τη βασικότερη πηγή ζωής στη χώρα μας εδώ και χρόνια αποτελούν παρελθόν, αφού η μείωση του πληθυσμού στην επαρχία συνοδεύτηκε με την εξαφάνιση των πολυμελών οικογενειών. Κι αυτό που τελικά ήρθε, με χαρακτηριστικά πολύ επικίνδυνα, είναι η γήρανση του αγροτικού κόσμου. Το 32% των Ελλήνων αγροτών είναι ηλικίας άνω των 65 ετών και μόλις το 5% κάτω των 35 ετών. Ακόμη και σε αυτό το 63% των παραγωγών, που είναι από 35 έως 64 ετών, η πλειονότητα ξεπερνά τα 55 χρόνια.

Ανάλογο πρόβλημα με την επαρχία δεν έχει μόνο η χώρα μας, έχουν όλες σχεδόν οι χώρες της Ευρώπης. Για την αντιμετώπισή του εφαρμόζονται μέχρι σήμερα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη-μέλη, στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής, πρόσθετα κίνητρα για επενδύσεις και κορηγούνται ενισχύσεις για την είσοδο νέων αγροτών στον χώρο. Πάνω από 500 εκατ. ευρώ θα διατεθούν συνολικά για τη συγκεκριμένη δράση αυτήν την περίοδο και οι νέοι αγρότες που θα εντα-

Η αντιμετώπιση του **δημογραφικού** περνάει μέσα και από πολιτικές στήριξης της **υπαίθρου Ελλάδας**

χθούν θα φτάσουν τους 16.000, λαμβάνοντας ως εφάπαξ ενίσχυση από 17.000 έως 22.000 ευρώ ο καθένας.

Η χώρα μας, εκτός της συμμετοχής της στο προηγούμενο μέτρο, αλλά και των γενικών μέτρων και ενισχύσεων που έχει πάρει για το δημογραφικό, προχώρησε και στη λήψη επιπλέον ειδικών μέτρων φορολογικού και επενδυτικού χαρακτήρα για τις ορεινές, τις νησιώτικες και τις απομονωμένες περιοχές.

Θετικά μέτρα, αλλά δεν αρκούν. Απαιτείται μια συντονισμένη και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση που να στοχεύει στην παραμονή, μέσα από τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και στην παροχή καλότερης της περιφερειακής συνοχής έχει στους βασικούς του στόχους την αντιμετώπιση της εγκατάλειψης και ερημοποίησης της υπαίθρου Ευρώπης.

Εξάλλου η καθιέρωση του Ταμείου Συνοχής ως βασικό εργαλείο υποστήριξης της περιφερειακής συνοχής έχει στους βασικούς του στόχους την αντιμετώπιση της εγκατάλειψης και ερημοποίησης της υπαίθρου Ευρώπης.

Ανάλογα προγράμματα εισδοχής νέων στη γεωργία έχουν υλοποιηθεί στη χώρα μας και τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, τα αποτελέσματά τους όμως ήταν αποκαρδιωτικά, αφού οι οκτώ στους δέκα εγκατέλειψαν τον κλάδο τον δεύτερο και τρίτο χρόνο, όταν ήταν υποχρεωμένοι να λειτουργούν με τις δικές τους δυνάμεις. Κι αυτοί που συνέχισαν κρατήθηκαν στον χώρο γιατί συνέχισαν τη δραστηριότητα που ασκούσαν οι γονείς τους.

Γ' αυτό, πέραν αυτού του είδους των επενδύσεων και των ενισχύσεων, χρειάζονται και παρεμβάσεις, τέτοιες και τόσες που να υπηρετούν την κοινωνική συνοχή, δηλαδή να μπορεί ο κάτοικος της υπαίθρου να συγκρίνει το επίπεδο της ζωής του, τόσο από πλευράς εισοδήματος όσο και από πλευράς συνθηκών διαβίωσης, με αυτό των κατοίκων των αστικών περιοχών.

Και στην παράμετρο αυτή τα βασικότερα εργαλεία είναι οι τομείς εκείνοι που μπορούν να υπηρετηθούν, αλλά και να διασφαλίζουν ένα επαρκές ή και συμπληρωματικό

εισόδημα. Κι αυτοί είναι ο αγροτοδιατροφικός και ο αγροτουριστικός τομέας.

Η πρόωθηση και στήριξη των μικρών και μεσαίων αγροδιατροφικών εκμεταλλεύσεων, οι οποίες, χάρη στη χρήση παραδοσιακών τεχνικών και μεθόδων παραγωγής, αξιοποιούν με ολοκληρωμένο και βιώσιμο τρόπο τους φυσικούς πόρους, όπως τα λιβάδια και τα διάφορα είδη κτηνοτροφικών καλλιέργειων, παράγουν προϊόντα με ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά και με ζήτηση μεγάλη στην αγορά.

Ο αγροτουρισμός αποτελεί μια αναπτυξιακή δραστηριότητα μέσα από τη βιωματική γνωριμία με τον τρόπο λειτουργίας της ελληνικής αγροτικής οικογένειας. Σημαίνει τη γνωριμία με τα πολιτισμικά στοιχεία μιας περιοχής, μέσα από την οργάνωση επισκέψεων σε ιστορικά και λοιπά τοπικά αξιοθέατα, καθώς και τη συμμετοχή σε υπαίθριες δραστηριότητες αναψυχής.

Μπορούν λοιπόν οι περιοχές αυτές της υπαίθρου να συμβάλουν στην αναστροφή ή τη μείωση της

συρρίκνωσης του πληθυσμού τους, αρκεί να εκμεταλλευτούν αυτές τις δυνατότητες.

Χρειάζονται βοήθεια. Χρειάζεται πρωτίστως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει μια στρατηγική για το δημογραφικό πρόβλημα η οποία θα δίνει προτεραιότητα στις περιοχές αυτές και στις συγκεκριμένες δραστηριότητες, προκειμένου να διαμορφωθούν οι συνθήκες εκείνες που θα διευκολύνουν την καινοποιοτική εξισορρόπηση επαγγελματικής και προσωπικής ζωής σε αυτούς που θέλουν να μείνουν στις ρίζες τους.

Πρέπει επίσης να υπάρξει και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των ευρωπαϊκών αλλά και των εθνικών κονδυλίων, που διατίθενται στις ορεινές και νησιωτικές ώστε να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητά τους στην υπέρθεση της συνοχής, που ταυτόχρονα σημαίνει και την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος.

* Ο Βαγγέλης Αποστόλου είναι τέως υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ Εύβοιας